

Birleşmiş Milletler

Devletler-arasındaki ilişkilerin düzenlemesi amacıyla devletler-üstü kuruluşların oluşturulması düşüncesi 19. yüzyıl sonlarında gündeme geldi. Giderek daha tahripkar olan savaşların bir bütün olarak insanlığın varlığını tehdit edecek boyutlara ulaşması üzerine 1899'da toplanan Uluslararası Barış Konferansı'nda, devletler arasındaki krizlerin barışçıl yöntemlerle çözümlenmesi ve savaşların engellenmesi, savaşların engellenemediği durumlarda ise hiç olmazsa belirli kurallara bağlanması amacıyla bir dizi kurallar ve yöntemler geliştirildi.

Birleşmiş Milletlerin öncülü, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, 1919'da Versay Barış Anlaşması ile kurulan Milletler Cemiyeti'dir. Milletler Cemiyeti'nin amacı "uluslararası işbirliğini geliştirmek ve barış ve güvenlik sağlamak" şeklinde tanımlanmıştı. Millet Cemiyeti maalesef amaçlarını gerçekleştiremedi ve İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması ile faaliyetleri sona erdi.

İkinci Dünya Savaşı'nın yol açtığı yıkım, güçlü bir devletler-üstü kuruluşun önemini bir kez daha kanıtladı. Bu nedenle, 1945'de San Francisco'da toplanan 50 ülkenin temsilcisi *Birleşmiş Milletler Şartı*'nı hazırlamak için bir araya geldi. Delegeler, Çin, Sovyetler Birliği, İngiltere ve ABD tarafından savaş sona ermeden önce, Ağustos-Ekim 1944'de hazırlanan taslak üzerinde çalışmalarını sürdürdüler. *Birleşmiş Milletler Şartı*, 26 Haziran 1945'de 50 ülkenin temsilcileri tarafından imzalandı. Konferansta temsil edilmeyen Polonya daha sonra Şart'ı imzalayarak 51 kurucu devletten biri oldu. Türkiye de Birleşmiş Milletler'e kurucu olarak katıldı.

Birleşmiş Milletler resmi olarak 24 Ekim 1945'de, anlaşmanın Çin, Fransa, Sovyetler Birliği, İngiltere, ABD ve kurucu ülkelerin çoğunluğu tarafından onaylanmasıyla kurulmuş oldu. Bu nedenle *Birleşmiş Milletler Günü* her yıl 24 Ekim'de kutlanmaktadır.

1945'de 51 devlet tarafından kurulan Birleşmiş Milletler'in üye sayısı 1965'de 117'ye ve 2002'de İsviçre ve Timor-Leste'nin üye olmasıyla, 191'e ulaştı. Filistin ile Avrupa Birliği, Kızılhaç ve Kızılay, İslam Konferansı Örgütü gibi 16 uluslararası kurum ve kuruluş da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na gözlemci statüsünde katılmaktadır.

Birleşmiş Milletler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. www.un.org

Bu kitapta yer alan Birleşmiş Milletler sözleşmeleri ve bildireleri, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu web sitesinden alınmıştır. Bkz.

www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhak/insanhaklari.htm